

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/l. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIS

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna štev. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že pisano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 2-50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Javite nam nemudoma naročnike za 3. številko Zvončka.

Pretrsljaji naše državne prosvetne politike.

Po sedmih letih nima naša državna prosvetna politika zaznamovati niti enega prosvetnega zakona, ki bi pripomogel katerikoli stroki šolstva k stabilizaciji prosvetnih razmer.

Prosvetni ministri se menjavajo in z njimi se menjavajo tudi prosvetni programi.

Šolska zakonodaja se ne premakne nikamor v pozitivno smer. Eden minister izdela projekte zakonov in jih predloži narodni skupščini, ki jih napol obdela, pa pride kriza, za njo izprememba in naslednik odtegne projekte ter prične delo znova.

Prosvetne razmere pa postajajo vedno bolj neznozne in nevdružne ter na podlagi križajočih se odredb vedno bolj podvržene samovolji posameznikov.

Edino eno se je konsekventno tiralo do viška, to je personalna prosvetna politika, politika personalnih revanz, ki je ubijala šolstvo v njega notranosti, ki je ubijala vse moderne poletne pouka, ki je ubijala in onemogočevala vsako vsaj delno možno stabilizacijo razmer in mirnega razvoja nacionalnega šolstva in vzgojstva v naši državi v korist naroda.

Vse hujše zlo izključno personalne prosvetne politike, brez istočasne stvarne, načelne prosvetne politike, ki bi stremela za izboljšanjem prosvetnih razmer in upoštevanjem strokovne sposobnosti pri personalnih vprašanjih pa je to, da se je s to personalno politiko vedno bolj korumpiralo učiteljstvo, da se je vzgajalo mesto močnih vzgojnih značajev le servilno strankarsko hlapčevstvo, da se je uvajalo demoralizacijo v prosvetne nastavnike, ki danes grozi okužiti vso našo prosveto in šolstvo v njega bistvu.

Lep preokret se je obetal v tem oziru v zadnjem času. Minister prosvete g. Velja Vukičević si je vzel v program tudi nalogo, da zajezi ta val demoralizacije, ki je preplaval prosvetne nastavnike. Če izvzamemo slučaj oblastnega šolskega nadzornika Schella, ki je sigurno plod intrig v neistinitimi informacijami, se je tudi personalna prosvetna politika pričela nagibati k stabilizaciji razmer in je preokrenila na neko moralno, pravno podlago.

Obetala se nam je stvarna prosvetna politika, načelna prosvetna politika, s katero je prosvetni minister hotel izvleči

naš prosvetni voz iz blata, v katerega smo zagazili.

Toda tudi to pot ni še zmagalo strokovno stališče in so zopet zavladali partizanski vplivi in ozirni nad strokovnimi in stvarnimi načeli.

Posledica tega je bila demisija prosvetnega ministra, prva demisija iz stvarnih, načelnih in ne političnih razlogov.

S tem je preokret v naši prosvetni politiki, na škodo širokih plasti našega naroda, zopet odložen. Smatramo pa, da nikakor ne prepričen.

Kot vzrok svoje ostavke je označil prosvetni minister g. Velja Vukičević svojo **prosvetno politiko, v kateri se ni hotel ozirati na malenkostna provincialna stremjenja.**

Neposredni povod, da je zahteval reformo šolskega pouka, je bila potreba zatvoritve posameznih gimnazij zaradi malega števila in težavnih razmer, v katerih se sploh nahaja naše šolstvo radi pomanjkanja sposobnih učnih moči. Tako ni bilo v Šturu za 8. razred niti enega profesorja. Gimnazija se je vzdrževala s tremi suplenti in le trije predmetni učitelji so mogli izpraševati pri maturi. V Prizrenu je bil isti položaj, a boljše ni bilo v Ohridu, Velesu, Prištini itd. Zato ni čudno, ako se v takih razmerah kritikuje kvaliteta dijakov.

Razprava v radikalnem klubu o tej stvari se je v početku vršila o splošnih problemih, tekom nje pa se je pozneje naglašala potreba in možnost prosvetne reforme na povsem novi podlagi. **Ob tej priliki se je naglašala vsestranska želja za pomnožitev naših strokovnih šol. Naše prosvetne prilike niso zadovoljive, kar najbolje dokazujejo podatki o pismenosti našega naroda. Po teh podatkih je bilo leta 1921. v severni Srbiji 34%, v južni Srbiji 16%, v Črni gori 33%, v Dalmaciji 50.5%, v Vojvodini 77.8%, v Bosni in Hercegovini 20.6%, v Hrvatski in Slavoniji 67% in Sloveniji 86% pismenih ljudi, ali povprečno v celi državi 48.5%.**

Za prosveto so se porabljale velike vsote, vendar dosedaj nismo imeli pravega načrta. Namesto da bi pričeli od spodaj z izobraževanjem širokih narodnih slojev, smo pričeli od zgoraj pri univerzah, ki jih imamo kar tri v državi.

svojem zvanju, kakor pokojna Anica. Šola je bila njen življenjski cilj, le v njej se je čutila srečno, kakor ribica v vodi. Zato je tudi v družbi najraje govorila o šoli in šolski mladeži. O njej je veljal rek: »Česar je srce polno, o tem rada usta govore.« Bila je svoji šolski mladini prava duševna mati. Blažila ji je srce, vnela ji je za vse dobro, lepo in plemenito ter jo dvigala moralno in umstveno, kajti bila je sama zelo inteligentna žena. Zato se jo je pa tudi mladina oklepala z žarno ljubeznijo.

Od silnega joka zardele oči orlavske šolske mladine na pogrebni dan so najbolj svedočile, kaj smo izgubili v blagi pokojnici. Oh Anica, zevajočo vrzel puščas za sabo, ko nas ostavljaj za vedno! In baš v sedanji dobi se je moralo to zgoditi, ko je naš stan najbolj potreben sotrudnic tvojega kova.

Kako bridko te bomo pogrešali v svojem krogu! Nad vse bridko te bode pogrešala tvoja revna mamica, ki si ji bila solnčni žarek v mukepolnem življenju. Po težki bolezni prikovana na svoj sedež, te ni mogla niti spremljati na tvoji zadnji poti. Ti si ji bila edina opora, zaslomba in tolažba v njeni togi. Tvoja nenađna smrt jo je do skrajnosti užalo-

Koncem leta 1924. smo imeli 7463 osnovnih šol z 17.047 učitelji in 817.529 učenci na 12 milijonov prebivalcev.

Češkoslovaška ima za neznatno večje število prebivalstva nižjih in višjih osnovnih šol 14.669 z 44.450 učitelji in 2.124.702 učenci. Razen tega razpolaga tudi z zasebnimi osnovnimi šolami.

Ogromna razlika, iz katere je razvidna vsa naša zaostalost, je očitna ter bi bilo odveč govoriti o njej.

Srednjih šol smo imeli 112 popolnih in 63 nepopolnih. Število učencev na teh šolah znaša 80.000 v 2063 razredih z 1701 kvalificiranimi učitelji, kar dokazuje, da nimamo niti za vsak razred po enega kvalificiranega učitelja. **Kljub temu se odvijajo nove srednje šole, ne glede na sredstva, s katerimi razpolagamo.**

Iz navedenih razlogov, ki jih je navajal prosvetni minister, je razvidno, da je šlo za veliki, načelni preokret v naši državni prosvetni politiki. Šlo je za preokret in razmah prosvete v korist najširših plasti našega naroda, za razvoj in razmah osnovnega šolstva in za omejitve srednjega šolstva, ki služi pravzaprav le buržuaziji in ustvarja duševni proletarijat. Drugo načelno vprašanje, ki je povzročilo ta nov pretrsljaj, je bilo vprašanje podreditve vsega, tudi strokovnega šolstva po en, to je prosvetni resor.

Še o pevskem zboru slovenskega učiteljstva.

»Dvigati razsežen pevski zbor vztrajno proti dovršenosti, tolmačenje najsubtilnejših človeških občutkov v kraljestvu akordov, je bil že davno naš ideal, proti kateremu so stremela naša hrepenenja.«
Al. Hreščak, na delegacijskem zborovanju v Gorici 1922.

Tudi v osrčju Slovenije so se idealni tovariši(ice) vzdržali in si ustanovili svoj pevski zbor, ki obeta postati elitni slovenski pevski zbor, ki bo ponesel našo moderno pesem širom naše domovine ter ko se izpopolni tudi preko njenih meja.

Poročilo o ustanovitvi je že prinesel »Učiteljski Tovariš«, zato od moje strani odpade.

Ker sem pa imel upogled v spise, ki se nanašajo na organizacijo zbora, naj mi bo dovoljeno napisati nekaj vrstic, čeravno bodo koga razžalile.

Pa tudi usoda našega šolskega zakona je s tem pretrsljajem zopet trpela. Prosvetni minister je dal zadnji projekt zakona o osnovnih šolah v predelavo načelniku za osnovno nastavo in referentom. Ker so ti referenti iz učiteljskih vrst, je bilo dano upanje, da bodo v projekt vnešene tudi vse želje učiteljstva. Istočasno je pa prosvetni minister stavil na poslance radikalnega kluba sledeča vprašanja glede mnenja: 1. Osnovna šola in učna doba. Ali naj se šolanje prične s 6. in 7. letom? 2. Zidanje šol, vzdrževanje šol. 3. Nameščanje, premeščanje in discipliniranje nameščencev. 4. Šolsko nadzorstvo (oblastne in sreske prosvetne vlasti.)

S krizo v prosvetnem resortu je nastal zopet zastoj, ki sigurno ni v interesu šolstva in države. Zastalo je zopet vprašanje stabilizacije naših prosvetnih razmer, ki vedno bolj kriče po uvedbi mirnega dela, brez personalnih sprememb iz zgolj strankarskih ozirov. Zahteva po samo načelni prosvetni politiki je vedno nujnejša, če se hočemo ogniti porazu, ki grozi našemu šolstvu, ako bomo še dolgo hodili po sedanji poti. Odstraniti je na učiteljstvo demoralizujoče vplive, ki so se uvedli s strani uprave z zgrešeno zgolj personalno prosvetno politiko ter dvigniti delo na preosnovi šolstva in ustilitvi pravno-etičnih temeljev naše prosvete.

—k.

»Društvo učiteljev glasbe v Ljubljani« je razposlalo po ljubljanskih osnovnih in meščanskih šolah okoli 120 okrožnic (Uredništvo se je informiralo pri tovariših o teh okrožnicah, in niti eden ni vedel povedati kaj o njih. — Op. uredn.) z vabilom, naj se priglase oni tovariši(ce), ki bi lahko odstopili kako posteljo onim pevcem, ki prihajajo z dežele, če ne brezplačno, pa vsaj proti mali odškodnini. Uspeh: niti eden se ni oglašil. (Glej opazko zgoraj! — Uredn.) Čudno res, da nobeden nima kake postelje za ubogega »hribovca«. Prepričan pa sem, da se naši tovariši z dežele odrežejo vse drugače, ko pridejo meščani k njim. (Tu se vidi, kako potreben je Učiteljski konvikt, ki bi imel tudi nočišča za vnanje člane. Služil bi lahko pevskemu zboru in izobraževalnim tečajem. — Uredn.)

V Trstu smo plačevali 4 do 6 postelj za pevce z dežele. Vsa druga prenočišča so oskrbeli okoličanski tovariši:

LISTEK.

† Anici Cizej-Brišnikovi v slovo!

Dne 6. novembra t. l. se je raznesla širom divne Savinjske doline pretresljiva vest, da je v Št. Rupertu pri Oomilskem preminula naša vrta tovarišica Anica Cizej-Brišnikova, učiteljica na sosedni orlavske osnovni šoli. Zapustila nas je v 39. letu svoje starosti, torej veliko prerano v najlepši dobi človeškega življenja.

Izšolala se je na učiteljsko v solnčni Gorici, kjer so jo vzgojili v zavedno Slovenko in vneto Jugoslovenko. Delovala je potem skupno 19 let v šolski službi, in sicer na osnovnih šolah v Petrovčah, Doberni, Zibiki in pri Sv. Štefanu poleg Šmarja, nazadnje pa polnih 14 let v Orli vasi sredi Savinjske doline. V tem šolskem okoliščju je imela tudi svoj prijazni dom, ki so ga njene negujoče roke ozaljšale z raznobojnimi cveticami. Bila je izredna prijateljica nežnega cvetja.

In kako je učiteljevala? Smelo trdim, da ni kmalu učiteljice, ki bi tako idealno smatrala svoj vzvišeni poklic in tako vneto in požrtvovalno delovala v

stila. Istotako te bo bridko pogrešal tvoj soprog, s katerim sta živela zmerom v lepi harmoniji. On te je cenil, čislal, da, obožaval, kakor malokateri mož svojo zakonsko ženo. Bridko te bo pogrešala orlavska šolska mladina, ki si ji bila tako rekoč zvezda vodnica, pripravljajoč jo za pot v življenje. Trpko bodo občutili tvojo izgubo tudi tvoje stanovske tovarišice in tovariši, združeni v Savinjskem učiteljskem društvu, pri kojem si mnogo let marljivo in vestno oskrbovala posle društvene tajnice.

V zadnjem času pa si ob vsakem zborovanju društvenike rade volje sprejela v svoje okrilje, po istem jih telesno izdatno krepila, ne oziraje se na svoje rahlo zdravje in težave takega posla za tebe že itak močno zaposleno hišno gospodinjo.

Bridko te bodo pogrešali vsi znanci in prijatelji, ki so kljub skrajno slabemu vremenu v ogromnem številu prihiti na tvoj pogreb, da vzemo od tebe slovo ter ti izkažejo zadnjo ljubav, posuli tvojo rakev in tvojo gomilo z neštevilnimi šopki, venci in cvetkami. — Naši trpki bolesti nad izgubo blage Anice je dal najprej duška g. župnik Gomilski, ki je v podružni cerkvi sv. Ruperta v lepem

govoru označil osebne vrline blage pokojnice in slavil njene zasluge na polju vzgoje in pouka. Ob odprtem grobu pa so se v ganljivih besedah od nje poslovili tovariš M. Zdolšek v imenu Savinjskega učiteljskega društva tovarišica Ahtikova v imenu stanovskih tovarišic in so-rojakinj, naposled pa še deklica imenom orlavske šolske mladine. Skoro nobeno oko pri tem ni ostalo suho. Prispela sta na pogreb tudi dva pevka zbora iz soseščine, ki sta zapela rajni Anici v slovo, vsak po eno pretresljivo žalostinko. Pokojnica je bila namreč sama odlična pevka. Njenega zvonkega soprana ne pozabimo vse žive dni. Naposled pa so ji zbrani učitelji-pevci kaj ubrano zapele ganljivo »Narodno nagrobnico«. — Tako si torej draga Anica končala tek svojega življenja. Preobilo trudapolno delo je prezgodaj izčrpalo tvoje telesne moči. Odpočij se sedaj od napornega dela v jugoslovenski zemlji, ki si jo tako iskreno ljubila! Spavaj v njej mirno, snivaj sladko do svidenja nad zvezdami! Mi pa te vsi, prav vsi ohranimo v najblajšem spominu.

—r.

Obdarujte deco za Miklavža s knjigami iz založbe Učiteljske tiskarne!

prednjačil pa je tov. Gernek, predsednik tamošnje Zveze kar s 3 posteljami.

Še hujša diferenca se nam pokaže, ako primerjamo prvo pevsko vajo v Ljubljani z ono v Trstu. Ljubljanske tovariše, ki so se pevške vaje udeležili, lahko naštejemo na prste ene roke, akoravno vsi vemo, da zmore sama Ljubljana in Ljubljanska okolica močan pevski zbor.

Ali res ne zmore 3000 učiteljev(ice) več kot 50 pevcev (pevk)?

Tovariši! Izprašajte si svojo vest! Čemu garamo vedno samo za druge, a ne delamo zase prav nič.

Vsak običajni tigel-tangel zbere večje število učiteljstva, kot taka važna

ustanova: Učiteljski pevski zbor. Upam pa, da se bo število pri prihodnji pevski vaji vsaj podvojilo. Vaja je določena za 6., 7. in 8. decembra, 7. decembra imajo udeleženci pevške vaje prosto. Merodajni krogi prosvetnega oddelka so pokazali napram zboru veliko naklonjenost.

Naposled moram izreči zahtevalo »Društvu učiteljev glasbe«, ki je vodilo vsa pripravljala dela in nam stavilo na razpolago 8 profesorjev glasbe, kateri bodo poučevali brezplačno.

Vsem onim tovarišem(icam), ki imajo glas, posluš in dobro voljo, kličem: Na svidenje 6. decembra ob 10. uri v »Glasbeni Matici«.

Silvester Cerut.

Vsem!

Po seji upravnega odbora Društva za zgradbo učiteljskega konvikta z dne 2. novembra 1925 je odbor na moj predlog pooblastil g. Petrovca, kot dobrodušnega starino in predsednika nadzorstvenega odbora, naj vsem onim, ki smatrajo naš odbor kakor kak bojni kader, pojasni, da smo prevzeli društveno vodstvo le iz človekoljubnih namenov in da stojimo slei ko prej na nepolitičnem, to je onem stališču, ki si ga je društvo zasnovalo ob svoji ustanovitvi. Iz peturnih strogo stvarnih razprav o društvenem položaju in smernicah nadaljnjega delovanja, bi vsakdo lahko razvidel, da prešinja vse člane obeh odborov edina in iskrena želja: uresničiti že tolikoletni namen.

Društvo si bode prizadevalo, da akciji pridobi vse, prav vse učiteljstvo, bodisi včlanjeno tu ali tam ali pa nikjer, samo da odpomoremo najbednejšim izmed bednih, to je učiteljskim staršem, ki radi svojih otrok ne občutijo le gimotnih, temveč tudi obilico duševnih težav.

Vse društvene člane prosimo, da se v organizacijskem ali političnem boju v interesu našega dobrega namena ne poslužujejo konvikta kot bojnega orožja, nasprotno pa izjavljamo, da naše aravstvo nima nikakršne pravice, da bi svojim odbornikom in članom zabranjevalo udeleževanje v kateremkoli organizacijskem ali političnem obziru. Vsega obsojateljja vredno pa bi bilo, če bi se radi kakršne-

gakoli udeleževanja posameznikov, napadalo ali skušalo ovirati delovanje našega društva.

Zavedamo se, da konvikta ne bode zgradil ne sedanjí predsednik, ne odbor, zgradi ga pa lahko celokupno učiteljstvo, če bi bil le vsak posameznik na mestu in bil prešinjen z istimi ideali, ki jim razodeva vodstvo. Obvezna članarina nam še ne nudi oljkove vejice. Izpolnjevanje društvenih sklepov, najstrožje izvajanje gospodarskega programa, zbiranje darov, prirejanje iger in drugi slučajni dogodki nas bodo šele okrepili v toliko, da se odločimo k zadnjemu dejanju.

Vsi tedaj na delo, vsi za enega, proti nikomur, vsi za vse in uspeh gotovo ne izostane.

Imenom Društva za zgradbo učiteljskega konvikta:

Janko Štefe, tajnik.

Josip Lapajne, predsednik.

O p o m b a: Glede učiteljskega konvikta moramo odločno izjaviti, da konvikta zaradi izpadov posameznih oseb ne sme trpeti, četudi so te osebe iz nadzornega odbora društva in da tudi naš zadnji članek ni imel takega namena. Gornja izjava je zadosten dokaz, da se ostali odbor ne strinja s takimi izpadi. Ideja Učiteljskega konvikta in delo za Učiteljski konvikta naj bo vzvišeno nad vsakim izrabljanjem in uresničenju te ideje moramo pomagati vsi. — Uredništvo.

SLAVKO MROVLJE:

Še o učiteljski izobrazbi.

Zadnji članek pod zgornjim naslovom, ki ga je napisal brezdvomno tovariš, argumentira, da zasluži tudi to vprašanje poleg drugih aktualnih našo največjo pozornost!

Živimo v moderni dobi — v dobi napredka, kar vsakdo opazi bodisi na tem ali onem polju. Izginiti mora starokopitnost, sedanja in naslednja doba naj bo prerajena z novim, modernim duhom upoštevajoč čas, v katerem živimo. — Znani angleški dramatik Shakespeare resnično pravi: »Človeštvo je otrok časa, v katerem živi!«

Človek že po naravi hrepeni po napredku, vse, kar je novo, ga zanima; to povzroča preorientacijo kulturnega življenja.

Nas učitelje zanima v prvi vrsti to, v kakšnem pravcu naj se naša izobrazba

prilagodi modernemu času, da bo učitelj v vseh ozirih zadostil zahtevi sedanjega časa, da bo s svojo izobrazbo ustrezal v polni meri kot učitelj naše mladine in naroda.

Direktiv za to iščimo v modernih državah in jih po potrebi našega naroda preustrojimo.

V vprašanju: »Kakšna naj bo študijska pot učiteljskega kandidata,« bodo brezdvomno nastala kontrarna mnenja. Eden bo zagovarjal ene smernice, drugi druge. Eno pa je gotovo, da bo ravno zanimanje za to vprašanje rodilo zaželjeni uspeh — če tudi ne v tako kratkem času. Dovoljujem si tudi jaz dotakniti tega vprašanja!

Kot nekaj uvod v to vprašanje smo dobili tkzv. višjo pedagoško šolo v Zagrebu in Beogradu, ki po mojem mnenju

z razno embalažo in odpadki, da komaj pregaziš kupe. Potem pa pride velikanska »avtometla« in pomete vso nesnago, ki jo nakladači hitro natovorijo na vozove in hajdi z njimi kdo ve kam. Potem pride pa pošten curek vode in opoldne je tržnica zopet čista. Vse se vrši v najlepšem redu in stokrat sem želel, da bi se svet tudi pri nas mogel povsod navaditi na red. Potem bi šlo življenje tudi drugo pot in navzgor, ne pa vsakdo po svoje in v — propast.

Pariz ni zastoj privlačnost vsega sveta, dovolj krasot in znamenitosti tako zgodovinskih kakor umetniških nudi vsakomur. Vsa zgodovina Ludovikov, revolucije in slavnega Napoleona je oživela v nas. Mnogo tragike in mnogo lepote je bilo v vsem tem. Posamezni oddelki, kakor n. pr. Luvre zahtevajo za malo boljše ogled mogoče par tednov, mi smo pa tako rekoč kar drvelj skozi obširne dvorane slik in kipov svetovne slave... V dvoranah je polno slikarjev, ki kopirajo razne slike znanih mojstrov. In kjerkoli vidiš večje gruče ljudi, je gotovo še kak posebnost, kakor n. pr. Mona Lisa, ki ima vedno dovolj občudovalcev. Pred Luвроm prodajajo razne albume, ki jih

ne nudi moderne izobrazbe ljudskoškolskemu učitelju, ampak učitelja samo pripravlja za meščanskoškolskega učitelja oziroma nadzornika. Te šole smo se sprva resnično razveselili.

Naša želja bi bila, da bi minister prosvete odobril tako šolo tudi v kulturnem središču Slovenije, v Ljubljani. Prepričan sem, da bo naše poverjeni-

Gibanje učiteljstva in prosvete v drugih državah. Iz Čehoslovaške.

E. Š.:

— Čh Obvezno zavarovanje češkega učiteljstva. Marsikomu nemara še ni znano, da mora plačevati češko učiteljstvo, včlanjeno v ZUS, zavarovalne prispevke zajedno s prispevki za organizacijo, ker je obvezno zavarovano proti škodi. Škoda povrne zavarovalnica »Praha«. — V poslednjih letih se je zelo razširilo pod vplivom organizacije tudi zavarovanje učencev proti poškodbam. Ponekod so zavarovani otroci cele šole, a zavarovalnino — à 1 Kč letno za otroka — plačujejo mestni sveti.

— Čh Preobračaj! Klerikalni »Lid. list« »10.000 učiteljev in učiteljic je priseglo, da pojde navdušeno v boj proti nauku o Bogu.« »Česki učitelj« poučuje posvečeno redakcijo: »Laž je velik greh! Tisoči smo šli v boj le proti tistim, ki zlorabljajo vero, da bi prišli do vlade nad dušami in telesi, kar bi vse radi zaslužili za sebe.«

— Čh Očenaš češkega učiteljstva. »V spomin Oslobojenja, kateri praznik smo obhajali 28. oktobra sedmič, se zaobljub-

stvo UJU zastavilo vse svoje moči pri merodajnih osebah za to. Ta naša želja naj bo zahteva v prvi vrsti mladih učiteljev!

V polnem razvoju je pri nas meščanska šola, saj je v kratkem času nastalo 17 novih meščanskih šol in pričakuje se še večjega razmaha; treba je pa tudi splošne širše izobrazbe za učiteljstvo. (Dalje prih.)

Splošne vesti.

— Demisija ministra prosvete. Prosvetni minister g. Velja Vukičević je podal ostavko. Začasno vodstvo prosvete je bilo oddano min. ver g. M. Trifunoviću. Definitivno ima prevzeti prosveto g. St. Radić.

— Zvišanje dobe za dosego penzije in službene dobe. Predstoječi zakon o dvanajstih predvideva zvišanje penzijskega roka od 10 na 15 let za vse one, ki s 1. decembrom 1925 še nima 10 let službe in službo do 35 let.

— Nov davek za uradništvo. Predstoječi zakon o dvanajstih predvideva zopetno uvedbo penzijskega fonda, v katerem bodo uradniki plačevali 4%, zvaščniki in upokojeanci pa 3% od svoje plače.

— Izplačilo razlik. Kakor poroča »P. Glasnik« od 1. novembra letos, se je mudil 1. oktobra v Beogradu predsednik Zveze poštne organizacije, g. J. Jakše. Med drugimi strokovnimi zadevami sporočja predsednik javnosti tudi sledeče točke, ki zanimajo vse organizacije: Izplačilo razlike. V tej zadevi, ki se vleče kakor morska kača, smo se informirali pri načelniku bužetnega oddelka finančnega ministrstva g. Gjuričiću, ki je izjavil, da je vnešena v novi proračun za izplačilo razlike vsota 30 milijonov dinarjev, katera vsota bi se pora-

bila v prvi vrsti za izplačilo razlike nižjim uslužbencem, ostalim pa bi se ta razlika stopnjema izplačevala. Tu omenimo tudi to, da bodo dvanajstine s 1. decembrom t. l. zopet podaljšane, tako da pridemo do rednega proračuna v najboljšem slučaju šele s 1. aprilom 1926.

»Naš Glas«.

— Najvišji čuvár naših pravic (Dopis): Osrednji odbor društva državnih nameščencev je pa že menda v zimskem spanju. Polet je ta odbor razglasil, da »sedaj ni nič«, ker ni v Beogradu ne kralja, ne Pašića, ne ministrov, ne vlade, ne poslancev, ne skupščine, ne... (dobre volje odbora! Pripomba tovariša čez mojo ramo). Če so le dovolj založeni z živčevjem za tako dolgo zimo?!

— Glasom časopisnih vesti (Dopis) je hrvatski zajedničar dr. Bazala (kje so ostali drugi?) v seji narodne skupščine dne 6. t. m. obrazložil nujnost svojega predloga, s katerim zahteva, da finančni minister izplača uradnikom dolžno razliko po uradniškem zakonu, ki za zadnjih 7 mesecev skupno znaša 200 milijonov dinarjev. Finančni minister in narodna skupščina sta priznala nujnost osobito, ker se bo pri reprezentančnih cigaretah prihranilo — kakor je predvideno v novih dvanajstih, 6 milijonov dinarjev, torej bo lahko izplačal finančni

LISTEK.

V Pariz.

(Dalje.)

Večmilijonsko mesto potrebuje ogromno množino živil, vendar se človek naravno zgrozi ob pogledu na tako ogromne mase viktualij. Na tisoče zaklanih goved, telet, prašičev, ovac in za nas nenavadnih kuncev visi v mesnem oddelku. Lahko kupiš 100 pitanih volov pri enem mesarju, ali pa tudi majhen zrezek, ki je že »paniran« in pripravljen, da ga vržeš samo na razbeljeno mast. Osnažene kuretine je dovolj naprodaj in prav tako posamezni koščki. Morskih rib vseh vrst se dobi kolikor kdo hoče. Sočivja in zelenjave je na vagonu na trgu. Preprodajajo se kar celi vagoni, ki se kar odpeljejo s trga naprej na določeni kraj. Mesarice so ravno tako lepo okrogle kakor naše ljubljanske, samo »uniformirane« so malo drugače. Podobne so bolj zdravnicam, ki nosijo bele kapice in neznansko okrvavljene predpasnike imajo nekatere, da dobiš kar respekt. Protj 11. uri je trg tako nasmeten

človek prav rad vzame v spomin s seboj. Priznat pa moram, da francoski ponujalci niso tako vsiljivi kakor Italijani, ki te včasih spremljajo po pol kilometra daleč in tako tišče v tebe, da jih slednjič pošlješ k vragu in v Kalabrijo...

(Dalje prih.)

Jedna marljiva, svestrana i vrlo plodna radenica — naša drugarica.

(Dalje.)

Ja mislim, da ću većini čitača »U. T.« ugoditi, ako iz te knjižice navedem ono što je po mome mnenju najpotrebije, da se sazna. Rekoh najpotrebije ali ne i najzanimivije. Jer za ovo poslednje treba da pročitaš celu knjižicu.

Život: Porodica Belovića potječe iz Crne Gore, odavle su prebegli u Hercegovinu (selo Belovići-Stolac). Otac Jeličin bio je profesor u Ljubljani. Jelica se rodila u god. 1870. u Osijeku, kamo joj je otac bio premešten. Majka joj Kate kćerka je učitelja Fragnera. Otac poš-

lje Jelicu u zavod biskupa Strossmajera u Dakovo. Tu je upozнала lepotu narodne nošnje i pesme. Iz Dakova ode u Zagreb u samost. učiteljsku školu. Kasnije se uputila na više nauke u Beč i Pariz. Već kao učenica počela je saradivati u omladinske listove. Darovita kao što je bila, nauči devet jezika. Učiteljvala je u Zagrebu, Rumi, Osijeku i Mostaru, gde se upozнала sa Poljacom, sudijom Bernadzikovskim, s kime se 1896. venčala. Posle bi imenovana u Banjoj Luci kao upraviteljica više devojčake škole. Uzgojena nacionalno radila je kao pravi apostol jedinstva Srba i Hrvata. Belovićeva je teško obolela i 1908. pošalju je u mir. Kad je već 6 meseci bila u mirovini, stiže zvaničan spis s kojim je skidaju sa časti upraviteljice! 1907. i 1908. uredivala je u Zagrebu etnografski i obrtničko-umetnički muzej. Od 1918. opet je nastavnica, ovaj put kao »najmlada« na trgovačkoj školi u Sarajevu, me da bi joj pravo mjesto bilo na muzeju, gde kod nas za tekstile nema boljih stručnjaka od nje u čitavoj državi.

R a d. Pisala je knjige na srp. hrv. i. nemačkom, francuskom i engleskom.

(Dalje prih.)

Za podeželske odre ob drž. praznikih je izšla igra „Ave patria“.